І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 19. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го СІЧНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 29, 1964 No. 19 VOL. LXXI.

ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ МЕШКАНЕВУ ДОПОМОГУ ДЛЯ НЕЗАМОЖНИХ І ДЛЯ ПЕРЕДМІСТЬ

Вашингтон. — Президент Джансон 27-го січня вніс до Конгресу в цьому виборчому році мешканеву програму, з якої мали б скористати численні кола населення цієї країни, а в першу чергу ті особи, що мають найменший прибуток та старші люди й ті, що живуть на периферіях великих міст. В своєму першому зверненні в справі однієї проблеми Президент пропонує новий підхід до мешканевої програми, а саме новий спосіб фінансувати будову порядних домів для незаможних родин. Головною новиною в його пляні є те, щоб допомогти тим, що займаються будовою мешканевих проєктів та міським управам здобути нові мешканеві площі в підміських районах та у великих містах. Треба вже тепер подбати про те, щоб довкола міст розбудувати нові мешканеві можливості, щоб можна було дати мешкання населенню, що з кожним роком зростає, і 1970 році потребуватиме коло двох мільйонів мешканевих одиниць річно. Президент пропонує такі заходи в справі розбудови мешканевих можливостей: 1) Довготермінові позички міським управам, щоб вони могли купувати землю під майбутні мешканеві площі довкола міст. Там можна буде будувати нові шкільні будинки, коли зросте число населення в підміських районах; 2) Уряд плянує давати позички або давати гарантії на уділені позички приватним підприємцям, щоб вони могли купувати землю на терени під будівельні площі, та інсталювати там водопроводи й переводити каналізацію; 3) Уряд має позичати гроші на те, щоб будівельні контрактори могли підготовляти не тільки площі під нові будинки, але щоб вони могли також подбати про відпочинкові можливості під голим небом в нових мешканевих районах. Федеральний уряд не має в пляні домагатися, щоб нові будинки будувалися за якимсь стандартним зразком, але він дбатиме, щоб нові мешканеві дільниці відповідали певним вимогам під оглядом естетики, та щоб і них були транспортові та бизнесові можливості. Президент поновив проєкт з-перед двох років покійного президента Кеннеді, щоб голова Мешканево - Фінансової Агенції д-р Роберт С. Вівер мав статус члена президентового кабінету. Голова цієї агенції очолив би Департаменд Мешканевого і Громадського Розвитку. Найбільше скористали б із нової мешканевої програми найбідніші і старші особи. Президент пропонує впродовж чотирирічного пляну збудувати, купити чи найняти 240 000 мешканевих одиниць на мешкання для тих, що їх найбільше потребують. Президент пропонує, щоб тим особам, які мусять залишати мешкання внаслідок перебудови міст, виплачувати „комірний додаток" в грошах до двох років, якщо вони мають малі прибутки або якщо є старшими особами, що живуть із старечих пенсій. Своє звернення Джансон закінчив тим, що коло 2 000-го року ця країна матиме 300 000 000 населення, яке буде зосереджене біля великих міських центрів. Вже тепер треба дбати, щоб те населення мало порядні мешкання, бо число осіб в цій країні зростає щороку, тому і щороку треба дбати про збільшування числа мешканевих одиниць.

Сенаторка Маргарет Чейс Смит старається про номінацію на президентського кандидата

Вашингтон. — 27-го січня сенаторка - республіканка із стейту Мейн повідомила на прийнятті в Крайовому Жіночому Пресовому Клюбі в столиці, що вона вирішила старатися про номінацію на президентського кандидата в цьогорічних виборах, і що вона братиме участь у правиборах в стейтах Ню Гемпшир та Іллиной. Про участь у правиборах в стейті Каліфорнія в дні 2-го червня вона ще не може нічого певного сказати, бо вестиме виборчу кампанію тільки в тому часі, коли не буде праці в Сенаті. Вона заявила, не має фондів на виборчу кампанію, і не має часу, але вирішила старатися про номінацію, щоб показати, що і жінка має право бути в Білому Домі, а не, як дехто гадає, що там урядувати можуть самі тільки чоловіки. Вона є першою жінкою, що старається про номінацію однієї з двох великих партій, бо жінки старалися про номінацію в 1872 і 1884 роках, але робили це від партії Рівних прав. Ні одна жінка не здобула тоді більшого числа голосів. Сенаторка Смит в останній хвилі вирішила старатися про номінацію, вона йшла на прийняття до Жіночого Пресового Клюбу з двома заявами: одна про те, що буде старатися про номінацію, а друга — що ні. В своїй промові вона говорила про те, що багато арґументів є проти її кандидатури на номінацію, і саме тому вона рішилася кандидувати. Таким чином вона є вже четвертим республіканським претендентом на номінанта: побіч сенатора Ґолдвотера, губернатора Рокефеллера і адвоката Стассена. Правибори в Ню Гемпширі мають відбутися 10-го березня, і там є вже і прихильники колишнього віце - президента Ніксона та амбасадора Генрі Кебота Ладжа, які дбатимуть про те, щоб виборці вписували ті прізвища на виборчих картках. Пані Смит втішається великою популярністю в своєму стейті, і, можливо, що вона здобуде більше число голосів в сусідньому стейті — Ню Гемпшир.

В АМЕРИЦІ

● Генерал армії Даґлес Мек Артур 26-го січня закінчив 84 роки свого життя і з того приводу дістав численні побажання, між іншим і від свого найвищого команданта президента Линдона Б. Джансона, якого він під час Другої світової війни відзначив був медалею хоробрости, як офіцера фльоти. Президент Джансон в депеші до генерала написав, що вітає „в ньому автентичного героя нашого століття". Генерал Мек Артур заявив, що цей привіт приходить не тільки від найвище поставленої людини в цій країні, але і від особистого приятеля, яким для нього є Линдон Б. Джансон.

● В неділю 26-го січня в Панамі у всіх католицьких церквах молилися за те, щоб мирним способом прийшло до розв'язання панамсько - американського конфлікту. На Катедральній площі в польовій Службі Божій взяло участь 7.000 осіб, між якими була і дружина президента пані Цецилія Чіярі і перший віце-президент Панами — С. Ґонзалез Руїз. Єпископ Томас А. Клявел Мендез закликав до того панамських провідників, щоб працедавці і робітники мирно полагоджували спірні справи, які виникають між ними.

● Теперішній сенатор демократ в Огайо Стіфен М. Йонґ заявив, що астронавт підполковник Джан Г. Ґленн, який старається про номінацію на кандидата на сенатора, в 1960-му році голосував на Ричарда М. Ніксона, а не на Джана Ф. Кеннеді. Сенатор Йонґ твердив, що ані Кеннеді ані Джансон не намовляли його до того, щоб не старався про перевибір в цьому році. Сен. Йонґ пригадує давнє інтерв'ю 7-ох астронавтів, в якому вони заявили були, що в 1960-му році голосували на Ніксона.

40 ЗАЯВ СКЛАДЕНО В КОНҐРЕСІ В КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Вашингтон. — В дні 22-го січня ц. р., в якому припадали 46-ті роковини проголошення незалежности Української Народної Республіки та 45-ті роковини проголошення з'єднання всіх українських земель в одну самостійну і соборну Українську Державу, Конґрес З'єднаних Держав Америки у великій мірі був під знаком роковин цих історичних подій, як це виразно видно з Конґресового Рекорду („Протоколу") з того дня. Сесію Сенату започаткував у тому дні молитвою на інтенцію українського народу вся. о. прот. Мирон Пахолок, український православний парох з Трой, Н. Й., а сесію Палати Репрезентантів відкрив молитвою за український нарід і його волю Преосв. Ярослав Ґабро, єпископ української католицької дієцезії св. о. Николая з Шикаґо. Після молитви в Сенаті, 6 сенаторів: Кітінґ, Лавші, Іноі, Бирдек, Дирксені Дадд забрали слово та склали відповідні заяви з нагоди роковин української державної незалежности й соборности, стверджуючи однодушно, що хоч встановлена волею українського народу Українська Держава була знищена військовою аґресією большевицької Москви, то український нарід ніколи не припиняв боротьби за відновлення своєї незалежности і продовжує її й сьогодні та що в цій боротьбі він заслуговує на всю можливу піддержку з боку всіх волелюбних націй світу, і зокрема З'єднаних Держав Америки. Подібні заяви склали в Палаті Репрезентантів, після проведеної Преосв. Ярославом Ґабром молитви, конґресмени: Ендрус, Дульскі, Бекер, Бов, Шорт, Остертаґ, Рілмен, Квай, Флад, Фіґен, Патен, Ключинскі, Клівленд, Дервінскі, Лібонаті, Недзі, Гелперн, О'Гера, Ділені, Фолон, Вівер, Джансон і Мултер, Волґаузер, Боленд, Заблоцкі, Родіно, Пусінскі, Мініш, Ґаллаґер, Фарбстейн, Дент, Ліпскомб, Даддаріо і Бейтс. Конґресовий Протокол з того дня робить враження малощо не нарад українського парляменту. Як зважити, що цей Протокол є предметом уважних студій в усіх урядових інституціях, як і серед усіх, що інтересуються життям країни та працею його законодатної установи, то значення і вартости цих заяв для української визвольної справи не можна б перецінити. Конґресовий Протокол (Рекорд) з наступних днів продовжує друкувати подібні заяви інших законодавців.

Українська громада в Питсбурґу відзначила урочисто роковини Української Державности

Питсбурґ. — Українська громадянство західньої Пенсилвенії відзначило 26-го січня урочисто роковини української Державности. В пополудневих година в українській радіопрограмі „Пісня України" виступив гість з Ню Йорку, редактор англомовних видань УККА Вол. Душник, який привітав українську громаду від УККА і закликав до дальшої посиленої праці для підтримки УККА і розбудови його матеріяльної бази. Урочиста академія, проведена старанням об'єднаних українсько - американських організацій зах. Пенсилвенії, відбулась у залі церкви св. Володимира в Питсбурґу. Свято започаткував український національний хор під диригуванням о. прот. Степана Голудяка, який відспівав американський гимн. Учасник свята Володимир Мазур прочитав уривки з універсалів про самостійність і соборність України, після чого хор проспівав „Слава Вкраїні" на слова Гр. Черидиники і „Народним лицарям".

Академію відкрив голова об'єднаних організацій Дм. Старостяк, а секретарка Розалія Процик прочитала тексти проклямацій губернатора стейту Пенсилвенія Вілляма Скрентона і посадника Питсбурґу Джозефа М. Барра, про день української Незалежности. Головну промову в українській мові про значення роковин 22 Січня виголосив проф. Ю. Григоріїв, давши історичний огляд змагань за осягнення наших національних ідеалів і висвітливши наші сучасні завдання на цьому шляху. Після виступу дитячої мандолінової оркестри під кер. Ізидора Луковського, з промовою в англійській мові, виступив ред. Вол. Душник, який, привітавши присутніх, спинився на сучасних проблемах української визвольної справи. Свято закінчив виступ хору, що відспівав „У степу могила" Котка, „Живи Україно", слова Олеся, муз. Гайворонського і разом з усіма приявними „Не пора" а теж український гимн. Сцену оформив мистець Микола Кудрицький. На святі було 300 присутніх з Питсбурґу, Мікізраксу, Карнеґі, Ембриджу, Арнолду і Линдори.

Департамент Оборони резиґнує з власної комунікаційної сателітної системи

Вашингтон. — Департамент Оборони повідомив, що він не домагається окремої власної сателітної комунікаційної системи і покищо рішений користати з тієї цивільної сателітної комунікаційної системи, яка мала б бути готова коло 1966-го року. Досі Департамент Оборони стояв на становищі, що він потребує власної комунікаційної сателітної системи і від 1958 року, на цю ціль видав більше як $200 мільйонів, але впродовж більше як 5-ох років Пентаґон не зблизився ані на крок до розв'язки цієї проблеми. Члени Конґресу були проти того, щоб Департамент Оборони мав свою власну сателітну систему, уважаючи, що військові кола можуть користати з цивільної комунікаційної системи. Тепер до цієї думки прийшли і провідні особи в Пентаґоні і секретар оборони Роберт МекНамара заявив, що покищо для оборони країни не треба окремої сателітної комунікаційної системи.

Боффалівські демократи виставляють Р. Кеннеді як кандидата на віце-президента

Боффало. — Демократи одного із найбільших повітів в країні, що обіймає 1,306,000 мешканців, пропонують, щоб кандидатом на віце-президента на демократичному списку разом із президентом Джансоном був брат покійного Президента — головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді. Це домагання опубліковано напередодні зборів Стейтового Демократичного Комітету та прийняття, що мало відбутися 28-го січня в Боффало. Провідний демократ із повіту Ірі, що обіймає боффалівську метрополію, Пітер Дж. Кротті заявив, що Роберт Кеннеді має довір'я американського народу внаслідок відважної і здібної діяльности в цій країні і за кордоном. В окремій резолюції пригадується, що в 1956-му році повіт Ірі здобув був Айзенгавер більшістю 125,000, а в 1960-му році переміг був Кеннеді більшістю 65,000. Тепер цей великий повіт бажає, щоб продовжувана була політика покійного Президента і ставить на кандидата на віце-президента Роберта Ф. Кеннеді.

Мек Намара: ЗДА мають достатні сили, щоб розбити всі комуністичні держави

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара, звітуючи на тайному засіданні Комісії для військових справ в Палаті Репрентантів в минулий понеділок 27 січня ц. р., запевнив, що З'єдинені Держави мають вже тепер достаточні збройні сили, щоб могти ними розбити Совєтський Союз, Комуністичний Китай і всі їх сателітів, кожного зокрема чи всіх разом. Однак водночас він признав, що треба би кількакратно більшої сили, аніж її мають ЗДА тепер, щоб могти в одному ударі знищити всі совєтські підводні човни з атомовими ракетами, все совєтське далекосяжне летунство і всі викидні атомових ракет — якщо взагалі така річ можлива. Тому Мек Намара ствердив, що у випадку вибуху атомової війни обидві сторони зазнали б великих втрат „з десятками мільйонів убитих". МекНамара поважну частину свого 160-сторінкового еляборату, що його назвала конґресова Комісія передала пресі присвятив новій стратегічні теорії, яку він назвав „стратеґісю обмеження шкодо". МекНамара поручав розбудовувати американські збройні сили по лінії тієї стратегії. Він виправдував та з'ясовував запропонований Урядом оборонний бюджет на 51,200.000.000 дол., менший на 1,200.000.00 долярів в порівнанні з останнім бюджетом. Зокрема, МекНамара боронив високу якість і вартість керованих ракет. Не назвавши сенатора Ґолдвотера, який не давно піддав під сумнів надійність ракет, протиставивши їм надійність літаків з атомовим вантажем, МекНамара твердив, що можна з більшою точністю визначити, куди й коли поцілить керована ракета, як літак з атомовими бомбами.

Західня Німеччина й Італія переводять важливі наради у Римі

Рим. — Західньо-німецький канцлер Людвіґ Ерґард прибув в понеділок 27 січня ц. р. до Риму, вперше від часу перебрання керми уряду від Конрада Аденауера. Він відразу почав конферувати з італійським прем'єром Альдо Моро та склав офіційну візиту президентові Антоніо Сені. Передбачується теж його авдієнція у Папи Павла VI. Конрад Аденауер мав особливо добру позицію у Ватикані, як римо-католик, — Ерґард є протестантом, але його відношення до Італії може ще краще, як Аденауера, бо він однаково, як лідери Італії, підкреслює необхідність тісного союзу і співпраці з Америкою. Також у відношенні до питання участи Британії в Европейській Економічній Спільноті, у справі участи в морській фльоті з атомовими ракетами та різнонаціональною залогою і в проблемі політичної єдности Европи — становища Західньої Німеччини й Італії є майже тотожні. Ото ж італійські державні мужі дуже сердечно вітали Людвіґа Ерґарда, який має славу, як „батько німецького господарського чуда".

Представники Пейпінґу демонстраційно покинули державну параду в Індії

Ню Делі. — Комуно-китайський шарж д'афер, військовий атташе і два інші члени амбасади Комуністичного Китаю в Індії демонстраційно встали з своїх місць на дипломатичній трибуні і від'їхали геть з паради, яка за щорічним звичаєм відбулась в минулу неділю в столиці Індії з нагоди роковин її державної незалежности. Під час тієї паради відзначено хрестами хоробрости трьох індійських старшин за їх поведення під час наступу аґресивних комуно-китайських військ в північній частині Індії. Два старшини згинули тоді і хрести заслуги передано їхнім вдовам, а третій був приявний. У зверненні до них говорилось про комуністичних китайців, як про „ворога" та таврувалось їх аґресію. Згадані комуно-китайські „дипломати" схопились з своїх місць і запротестували перед приявним в дипломатичній ложі представником індійського уряду, а коли той їх протест з місця відкинув — вийшли з ложі. Без уваги на той комуно-китайський наїзд на Індію і напружені від того часу індійсько-китайські відносини — дипломатичні взаємини між тими двома країнами не були ніколи зірвані. На те свято індійської незалежности з'явився несподівано прем'єр Джавагарлал Неру, — вперше від часу свого захворіння 7 січня ц. р. Він сердечно привітався з прибулим спеціяльно на те свято шефом британського генерального штабу адміралом Мавнтбеттеном та сидів на трибуні поміж тим британським достойником і його дружиною.

Посадник Марселю кандидуватиме проти де Ґоля на президента Франції

Париж. — Ґастон Дефер, який зискав собі популярність в цілій Франції, як енергійний посадник великого портового міста Марсель та знаменитий організатор, проголосив свою кандидатуру на президента Франції. Вибори відбудуться осінню наступного року, а тепер йдуть заходи, щоб всі опозиційні партії з'єднати на спільній плятформі і за спільного кандидата — проти де Ґоля. Соціялістична партія, членом якої є Дефер, рішила підтримати його кандидатуру, хоч і висловила невдоволення, що Дефер відхилився від дотеперішньої традиції: щоб спершу на партійному терені вирішувати кандидатури і щоб не кандидат сам проголошував свою кандидатуру, а робила це його партія. Поведення Дефера пояснюють зміненою атмосферою у Франції під впливом діяльности де Ґоля: що не партія рішає, а індивідуальні здібності людини. Французькі газети передбачують, що всі центрові опозиційні партії підтримають Дефера, при чому також праві кола ставляться до Дефера з пошаною за спосіб, як він приймав, влаштовував і включав в народну господарку сотні тисяч французів, які втікали з Альжиру і зупинялись головно в південно-французькому обширі Марселю. Комуністи також заявили готовість підтримати його, але під передумовою, що спершу відбудуться відповідні „розмови".

Обрано нову президію УВАН в Канаді

Вінніпеґ. — Згідно з статутом УВАН, колеґія дійсних членів вибрала на каденцію 1964 - 1966 р.р. Президію УВАН в такому складі: Проф Я. Б. Рудницький — президент, д-р М. І. Мандрика і сенатор д-р П. Юзик — заступники президента, проф. М. Боровський, секретар - скарбник, проф. Катерина Антонович — управителька бібліотеки й архіву, інж. А. Качор, пані О. Войценко т д-р М. Марунчак — члени управи.

На час відсутности президента, зайнятого в Королівській Комісії в справі двомовности, діючим президентом іменовано д-ра М. І. Мандрику, який є одночасно головою Товариства Прихильників УВАН, в склад управи якого входять: пані Е. Оброца і п. І. Піп.

ФРАНЦІЯ ВИЗНАЛА КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ

ЗДА ВИСЛОВИЛИ З ЦЬОГО ПРИВОДУ ЖАЛЬ, ВКАЗАВШИ НА АҐРЕСИВНИЙ ХАРАКТЕР ПЕЙПІНҐУ. — ВІЛЬНИЙ КИТАЙ ПОКИЩО НЕ ЗРИВАЄ ВЗАЄМИН З ФРАНЦІЄЮ

Париж. — Французький і комуно - китайський уряд одночасно проголосили, що вони „за взаємною згодою рішили встановити дипломатичні взаємини. У зв'язку з цим вони погодились призначити своїх амбасадорів впродовж трьох місяців". Як тільки вістка про офіційну французьку заяву дійшла до Вашингтону, ЗДА проголосили заяву, в якій висловлюють свій жаль з приводу того французького рішення. Американська заява називає постанову Франції „нещасливим кроком, особливо в часі, коли китайські комуністи активно проводять аґресію в Південній Азії і всюди інде". Найгостріший протест зголосив у Парижі представник Вільного Китаю, шарж д'аффер Као Шіґ-мінґ, який заявив, що визнання Францією комуно-китайського режиму є „неприязним актом у відношенні до Республіки Китаю" та що ця Республіка не припинить своєї політики, наставленої на „визволення китайського народу з комуністичного ярма". Однак названий дипломатичний представник вільно-китайського уряду, що має свій осідок на Тайвані (Формозі) не сказав нічого, чи і коли Вільний Китай зірве дипломатичні зв'язки з Францією. Якщо він цього не зробив би, а Комуністичний Китай не поставив Франції вимоги, щоб вона зірвала зв'язки з вільно - китайським режимом на Тайвані, тоді фактично була б у практиці прийнята концепція „двох Китаїв". Теоретично — однаково Пейпінґ як Формоза рішуче концепцію „двох Китаїв" заперечують. Пейпінґ твердить, що Формоза є частиною Китаю і тому вони, китайські комуністи, змагають до „визволення" Формози з-під „американської окупації" та правління „кліки Чіянґ Кай-шека", а китайські патріоти з табору Чіянґ Кайшека говорять про конечність визволення китайського суходолу від комуністичної влади. Західні коментатори гадають, що коли б китайські комуністи і їхні спонзори в Об'єднаних Націях відмовились від вимоги, щоб виключити з Об'єднаних Націй Республіку Китаю (Вільний Китай) та прийняти на її місце Китайську Народну Республіку (Комуністичний Китай), тоді за прийняття Комуністичного Китаю висловилась би більшість членів ОН — і залишились би там обидва Китаї. Речник французького уряду заявив, що в переговорах між Францією і Комуністичним Китаєм в справі нав'язання дипломатичних взаємин Франція не прийняла ніяких зобов'язань в справі допущення Комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Так само, речник французького уряду заявив, що всі азійсько - африканські країни, колишні французькі колонії, мають повну свободу рішення, чи вони бажають визнати комуно - китайський режим, чи ні. З-посеред колишніх французьких колоній в Африці покищо визнали комуно - китайський режим тільки Сенеґаль і Малі, а Туніссія — після недавньої візити Чу Ен-лая — заявила, що цю справу „бере під увагу". Філіппінський президент Діосдаль Масапаґаль повідомив президента де Ґоля, що рішення Франції визнати Пейпінґ „поважно послабить гін до спротиву вільних народів Азії, які в обличчі безпосередньої і найближчої аґресії збоку Комуністичного Китаю". Генеральний прокуратор Роберт Кеннеді заявив на летовищі в Лондоні, безпосередньо перед відлетом до Вашингтону (він знаходився в Лондоні по-дорозі з Індонезії), що рішення Франції „стало причиною великої журби для вільного світу". Французька преса назагал висловила вдоволення з рішення свого уряду, вбачаючи у тому кроці новий доказ повної незалежности французької закордонної політики, але деякі поважні голоси висловили стурбування, що через те можуть ще більш погіршитись взаємини внутрі Атлантійського Союзу.

У Південному В'єтнамі погіршилась воєнна ситуація

Вашингтон. — У Південному В'єтнамі ситуація на фронті проти комуністичних партизанів все ще є дуже поважна — заявив секретар оборони МекНамара у своїй великій заяві на форумі Комісії для військових справ у Палаті Репрезентантів в понеділок 27 січня ц. р. МекНамара пояснив погіршення тамошньої воєнної ситуації політичними помилками попереднього уряду Нґо Дінг Дієма, який повів репресії проти всіх опонентів його режиму, та непевністю яка настала безпосередньо після минулорічного осіннього державнго перевороту, що привів до влади військову хунту. Від того часу комуністичні партизани осягнули деякі поважні користі — ствердив секретар оборони. Але водночас він звернув увагу, що ввесь Південь Азії найбільш загрожений комуно - китайською активністю. Він перестеріг теж проти концепції „невтральности" тамошніх країн, висловивши переконання, що добрі зв'язки з комуністичним Китаєм і так звана невтральність невідхильно ведуть до запанування комуністів.

У СВІТІ

● Альжирія відкинула пропозицію Франції, щоб збудувати французьким капіталом третій нафтопровід від нафтових джерел в Сагарі до Середземного моря. Замість того Альжир хоче при допомозі іншого чужого капіталу збудувати такий провід, щоб був тільки його власністю і щоб він мав змогу ескпортувати нафту, між іншим до — Комуністичного Китаю.

● У Конґо у трьох провінціях діють автохтонні банди фанатиків і грабіжників, які — під'юджені комуністичною пропаґандою — палять школи й оселі, засновані місіонарами та ширять терор. Ватажком того терористичного руху є 34-річний колишній конґолійський міністер освіти Пієр Мулеле, звеличник першого — вбитого потім — конґолійського прем'єра Патріса Люмумби. У цих заворушеннях згинула американка Ірина Феррел, а її товаришку з місійної роботи Рут Годж важко поранено. Конґолійський уряд вислав туди військо.

● Еспанія не послухала Америки і рішила протиставитись американській політиці щодо економічного бойкоту Куби Фіделя Кастра. Йдучи за прикладом Британії і Канади, які торгують з Кубою, Еспанія вислала свого фахового представника до Куби для підписання умови про збудування Еспанією рибальських і вантажних кораблів для Куби.

● Долорес Ібаррурі, еспанська комуністична лідерка, яка здобула собі похмуру славу своїм фанатизмом і жорстокістю з часів громадянської війни в Еспанії, як „Ля Пашіонарія", відіграла головну ролю в останній візиті Фіделя Кастра до СССР: Вона приїхала була з Москви до Гавани з персональним зверненням від Хрущова, товаришила Кастрові до Москви і переконала Кастра, щоб той перейшов цілком на сторону Москви в „ідеологічному" спорі большевиків з китайськими комуністами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

24-ий Додаток

У четвер минулого тижня леґіслятура стейту Південна Дакота затвердила запропонований Конґресом 24-ий Додаток до Конституції. Це був 38-ий стейт, який ратифікував ту постанову Конґресу, отож цим рішенням Південної Дакоти виконано конституційну вимогу, що кожний новий Додаток до Конституції мусить бути затверджений щонайменше трьома четвертих усіх стейтів. У даному випадку ратифікація постанови 38-ма стейтами пройшла напрочуд швидко, бо ледве впродовж 17 місяців після схвалення того Додатку Конґресом, дармащо стейти могли проводити свою ратифікаційну процедуру аж сім років. Поспіх, що його виявили стейтові леґіслятури в поладнанні цієї справи, похвально свідчить про відношення американського народу до суті справи: необмеженого права всіх американських громадян брати участь в голосуванні у правиборах і в самих виборах на президента й віце - президента ЗДА, на конґресменів та сенаторів.

Йшлося про так званий виборчий податок, що його в південних стейтах запроваджено з виразною метою обмежити участь муринів у голосуванні. Після прийняття цього конституційного Додатку такий місцевий закон існує все ще в п'ятьох стейтах: Тексасі, Аркензо, Алабамі, Міссіссіпі й Вірджінії. Всі вони мусять тепер достосувати своє законодавство до зобов'язуючої Конституції.

А втім, значення 24-го Додатку до Конституції радше символічне і психологічне, як практичне. Існування виборчого податку було, безумовно, запереченням основного принципу демократії, яким є політична воля індивідума і його право, привілей та обов'язок — брати активну участь в громадсько-політичному житті через голосування. Тому цей південно - стейтовий закон дратував, як пережиток, незгідний з духом модерної демократії. Величезна більшість голосів, що заявились за тією конституційною поправкою в обох Палатах Конґресу — 77:16 в Сенаті і 295:86 в Палаті Репрезентантів у березні і серпні 1962-го року — як також згаданий угорі поспіх в ратифікуванні того Додатку вказують на те, що американські федеральні і стейтові законодавці зрозуміли, що вже крайня пора той пережиток скасувати.

Практично виборчий податок мало заважував на числі голосуючих. Очевидно, кілька долярів того податку могли відштовхнути деяких незаможних громадян. Але головною перешкодою для участи муринської маси у виборах в південних стейтах були неприхильна у відношенні до муринів місцева атмосфера, різні способи відстрашування їх від виборів і — головне — „іспити грамотности", як передумова для признання права на участь в голосуванні. Як стверджувано в дебатах перед схваленням Комісії для Громадянських Прав за Д. Д. Айзенгавера — південні іспитові „комісії грамотности" визнавала за „нездібних" навіть абсольвентів коледжів, якщо іспитованими були мурини. Саме в новому законопроєкті про громадянські права йдеться менше про право муринів відвідувати „білі" ресторани чи використовувати автобусові ждальні, як брати участь у виборах.

Схвалення 24-го Додатку до Конституції надщерблює мур расового упередження на Півдні. Воно напевно підсилить кампанію за збільшену участь муринів у цьогорічних виборах. І коли у виборах 1960-го року взяло участь тільки 63.8% управнених в ЗДА, то цього року цей відсоток повинен значно зрости — також завдяки 24-му Додаткові до Конституції.

Замість хліба — цемент

У першій половині січня цього року американська Центральна Аґенція опублікувала висліди проведеної цією установою аналізи господарської ситуації в СССР. У своєму звідомленні Розвідча Аґенція прийшла до висновку, що економічний розвиток Совєтського Союзу в повоєнних роках досягав від 6 до 10 % річно, останніми двома роками обнизився до 2.5% і що в зв'язку з цим СССР перебуває тепер в стані глибокої господарської кризи. Оцінка Центральної Розвідчої Аґенції зустрілася з гострою критикою збоку різних американських експертів від совєтського господарства, які на всякі лади почали доводити, що проведена тією Аґенцією аналіза не відповідає дійсності, що вона переборщена, що в СССР уже не так зле. Критичні виступи цих американських таки експертів проти висновків і стверджень Розвідчої Аґенції пробувала використовувати й совєтська преса, висміваючи і саму аґенцію, і її методи праці.

Цю аналізу господарської ситуації в СССР намагалися заперечити совєтські офіційні чинники з допомогою такого звичайного в Совєтах засобу, як фальшування статистики. В опублікованому совєтським урядом повідомленні „Про підсумки виконання державного пляну розвитку народного господарства СССР за 1963-ий рік" пропущено статистичні дані про висоту національного прибутку і цілком промовчано дані про кількість збіжжя, вирощеного в 1963-му році. Замість національного прибутку вставлено в це повідомлення числа про висоту гуртової продукції, щоб показати, що ось вона, мовляв, збільшилася в 1963-му році на 5%.

Проте, всі ці статистичні крутійства не допомогли Москві приховати правди про дійсну ситуацію в совєтській економіці. Обговорюючи її стан і перспективи, совєтські економісти були примушені виявити дані про висоту національного прибутку в 1963 році і ствердити, що становив він 170 000 000 000 рублів, або 187 000 000 000 долярів. Порівнявши цю цифру з даними про національний прибуток у 1962-му році, що виносив 165.1 більйона рублів, або 181.6 більйона долярів, кожен мусить прийти до висновку, що економіка СССР зросла всього лише на 3%, значить, на менше-більше стільки, як це подано в аналізі американської Центральної Розвідчої Аґенції.

Але не тільки цим підтверджено точність висновків і стверджень американської розвідчої установи. Про катастрофічний стан совєтського народного, зокрема сільського, господарства говорять переконливо різні дані, наведені в згаданих „підсумках про виконання держпляну" за 1963-ий рік. Згідно із поданими там цифрами, кількість свиней у колгоспах і радгоспах, що становила в 1962-му році 53 800 000 штук, зменшилася в 1963-му році до 27 600 000. Продукція легкої індустрії (одягової, взуттєвої, товарів щоденного вжитку та ін.) зменшилася в порівнянні з 1962-им роком до 2%. Порівнюючи з цим же роком, продукція печива й муки обнизилася на 21%. Значно зменшилася продукція молока, масла, яєць.

Швидко зростає нібито тільки совєтська важка індустрія, продукція якої збільшилася на 10%, дотримуючи рівня минулим рокам. Виробництвом сталі СССР вже майже дорівнює З'єдинаним Державам Америки. Цементу випродуковано в СССР у 1963 році на 4% більше, як у ЗДА. Але й ці цифри не заперечують висновків і стверджень Центральної Розвідчої Аґенції про важку кризову ситуацію в СССР. Вони її тільки підтверджують, бож цементом і сталлю людей не нагодувати, ані зодягнути.

Валерій Остапенко

„ЗЕЛЕНА АРМІЯ"

II

Фактор політичний. Якщо раніше партизанські рухи мали переважно стихійний характер, були виявом волі народу допомогти своїй реґулярній армії в її наступальних чи відступальних діях, то тепер, беручи під увагу політичні аспекти війни, форми впливу всіх видів стратегії та політики, сучасні партизанські рухи тісно пов'язані з державною політикою.

Якщо клясична стратегія в першу чергу координує свої дії із зовнішньою політикою держави, то партизанська війна, будучи по суті революційною війною, тісно пов'язана із внутрішньою політикою держави. Буває, що на одній території діють партизани різних політичних напрямків. В другу світову війну на східньому фронті діяли партизани совєтські і протисовєтські, а на Балканах партизани Тіта вели боротьбу з партизанами Міхайловіча.

Фактор психологічний. Не слід забувати, що партизанська боротьба завжди мала відтінок психологічної боротьби, а в наші дні це вже складна психологія — здобуток психології цивільної маси, політичних течій та збройної сили. Конкретно це можна сформулювати так: психологія сучасних партизанів — це психологія політичної організації у військовій імпровізації.

Відомо, що всяка імпровізація — ворог організації. Але в даному випадку ці два „ворожі" фактори творять цінну комбінацію. Психологію учасників партизанської боборотьби не можна ввести у рямці психології реґулярної армії, обставити її реґулярною військовою дисципліною, військовими традиціями, армійським укладом життя та армійським судовим кодексом.

Армія складається із мобілізованих людей, а партизанський загін — із добровільців. Армія втілює свою психологію у вояцьку масу, а партизани приносять її в ліс від народу. Партизанський загін складається здебільша з місцевого населення, і дух партизанського загону — це дух населення, яке його морально підтримує, годує, одягає, поповнює новими бійцями і в лиху годину переховує.

В партизанському загоні всі „свої": психікою, мовою, обичаями і часто родинними зв'язками. Партизан добре знає терен і настрої місцевого населення. Усі ці фактори створюють для боротьби у ворожому запіллі спеціяльну психологічну атмосферу, яку не можуть створити чужинецькі повітряні десанти або „спешел командо". Дії місцевих партизанів завжди відзначалися більшим успіхом, ніж дії інтервентів. Ось чому воєнні фахівці надають партизанській справі великого значення і наділяють її окремою воєнно - політичною доктриною, в якій видне місце займає психологічний фактор.

І, нарешті, ще один фактор, який уже, так би мовити, леґалізує партизанську справу — фактор юридичної моралі.

Партизани говорять про себе, що вони стоять поза людськими законами, що серед них панує „право лісу". Але з точки зору міжнародного права сучасні партизанські дії набули в наші дні юридичної законности, бо „зелена армія" вже остаточно завоювала своє місце в історії воєнного мистецтва. І це не лише з точки зору „сухого" юридичного міжнародного права, бо й міжнародна мораль — мораль, яка зв'язує все людство в одну культурну цілість і захищає права окремої людини — починає щораз більше просочуватися в „нецивілізовані" гори, ліси та джунглі — місця зосередження „зеленої армії".

Ті, що тепер працюють над проблемами партизанської війни, із свого боку висувають перед партизанами певні вимоги. Вони заявляють, що кожний партизан, як боєць ірреґулярної армії, мусить особливо знати свої права та обов'язки, і передусім, моральні права та моральні обов'язки. Він мусить добре розуміти, як далеко сягає його „лісова сваволя", а де починаються його людські відносини з політичним та вогневим противником, коли кінчаються нормальні дипломатичні відносини і починає діяти зброя. Без цього всього, навіть високоідейний і добре зорганізований партизанський загін може легко перетворитися на примітивну кримінальну банду.

Виглядає так, що ми переходимо в нову історичну добу, добу ідеологічних воєн та революційних потрясень. У той історичний час, коли на полях боїв поряд із клясичною стратегією починають завойовувати своє місце методи партизанської боротьби. Коли партизан скаже, що він також має право на місце в юридичному кодексі міжнародного права.

Оце приблизно буде все, що можна сказати в газетній статті про „зелену армію".

Але поставити на цьому крапку було б несправедливо перед читачем, якого напевно цікавить питання: чому автор статті, згадуючи партизанські рухи в часах другої світової війни, не згадав про Українську Повстанську Армію? Це питання цілком природне, бо у нас часто УПА називають „партизанкою", а її командирів та бійців партизанами.

Кожний народ знаходить у війні якусь частинку романтизму, а вояки в бою — романтику бою. І якщо в термінології УПА, в її піснях та переказах часто зустрічається слово „партизан", то це також своєрідна романтика, вияв народних почувань, веління скоріше серця, ніж розуму. Чи в цьому є щось зле? Зовсім ні. Але якщо ми це робимо у власному оточенні. Адже якщо ми виносимо епопею УПА назовні, вписуємо на сторінки історії, друкуємо у фахових статтях або виголошуємо в доповідях — усюди, де лиш згадується УПА в аспектах ідейно - політичних або воєнно - наукових, термін „партизанка" або „партизани" буде не на місці.

Бо Українська Повстанська Армія лише вживала партизанської тактики, як одиноко можливого в тих умовах методу збройної боротьби. Але УПА не координувала свої дії з реґулярною армією, бо тоді на Україні УПА була єдиною українською збройною силою.

Якщо партизани діють переважно у ворожому запіллі, то для УПА не було ні запілля, ні передпілля. Тодішня лінія фронту не була фронтовою лінією своїх реґулярних військ. УПА діяла по обох сторонах фронту, маючи перед собою дві ворожі потуги — совєтську та німецьку.

Ідея організації УПА не була новою ідеєю, як ковпаківщина для Совєтів, четники — для юґославів, макі — для французів. Ідея УПА — це давня ідея нашого народу, продовження ідеї Визвольних Змагань. І, нарешті, УПА не мала окремої воєнно - політичної доктрини, яку тепер творять для партизанської боротьби в різних штабах. Доктрина Української Повстанської Армії — це Українська Національна Доктрина.

Треба відзначити повне зрозуміння цього питання організаторами УПА, якщо вони назвали цю армію повстанською, а не партизанською.

БОНН МІЖ ПАРИЖЕМ І ВАШИНҐТОНОМ

Мюнхен. — Рік тому був підписаний у Парижі договір дружби між Францією і Німецькою Федеративною Республікою. Канцлер Аденауер і президент де Ґоль договір підписали і ствердили поцілунком. Згідно з цим договором французький і німецький уряди зобов'язалися відбувати наради - консультації в тих політичних справах, що належать до інтересів обох цих країн.

Відоме латинське прислів'я „Пакта серванда сунт" (договори треба шанувати). Але практика показує, що договори мають силу доти, доки вони вигідні обом договірним сторонам. Коли ж виявляється розбіжність інтересів, то договори лишаються тільки на папері, як документи „платонічного характеру".

Здається, договір вічної приязни між Францією і Німеччиною протягом року вже показав свій декляративний, платонічний характер. Де Ґоль зовсім не питався ради своїх німецьких партнерів, коли на початку 1963-го року загородив шлях для Великобританії до Европейської Господарської Спільноти. Французький уряд без усякої церемонії ствердив викрадення на німецькій території полковника Арґу, провідника терористів - противників де Ґоля, а на протест німецького уряду проти порушення суверенности німецької держави дав лише формальну відповідь.

Цими днями з Парижу прийшла ще одна несподіванка. Де Ґоль вирішив нав'язати дипломатичні зносини із комуністичним Китаєм. До цього рішення неґативно поставився Вашинґтон, бо воно перекреслює всю дотеперішню лінію Америки супроти червоного Китаю. ЗДА є в союзі з урядом Чіянґ Кай-шека на Формозі і вважають цей уряд за єдиного представника Китаю.

Німців турбує не самий факт визнання червоного Китаю Францією, а те, що де Ґоль готовий нав'язати нормальні дипломатичні зносини з комуністичним Китаєм при умові, що Франція матиме й надалі дипломатичний зв'язок з урядом Чіянґ Кай-шека. Коли Мао на це погодиться, то приклад двох китайських держав може мати недобрі наслідки для майбутности Німеччини: аджеж Москва вже 15 років товче про дві Німеччини, — одну із столицею в Бонні, а другу — на чолі з комуністом Ульбріхтом у — Східньому Берліні.

По суті в німецьких політичних колах не вважають визнання комуністичного Китаю за політичний „злочин": сидять же в Об'єднаних Націях Хрущов і кілька делеґатів інших комуністичних держав. Китай Мао Тсе-тунґа вже давно був визнаний урядом Великобританії, союзниці ЗДА. Для вільного світу, — висловлюються в Німеччині політичні коментатори, — може була б і вигода, коли б в ОН, поряд із СССР, були представники іншої комуністичної великодержави, Китаю, що веде свою політику незалежно від Москви.

Турбує німців, що де Ґоль не обмежується визнанням червоного Китаю, але має також намір вести на Далекому Сході політику, відмінну від дотеперішньої. Аджеж потурання „нетралістам" у Південному В'єтнамі чи Камбоджі може закінчитися тим, що комуністи захоплять ці території.

Мавши намір визнати комуністичний Китай, де Ґоль не порадився з німецьким урядом, і це викликало критичні голоси в Німеччині. Але, з другого боку, в цьому є деяка вигода для Бонну: він може заявити у Вашинґтоні, що за політику де Ґоля не відповідає, навіть не знає гаразд, які цілі ставить собі Париж у новій політиці супроти Китаю. Таким чином, приязні відносини між Бонном і Вашинґтоном не будуть затьмарені.

На відзначення роковин німецько - французького договору дружби виїхав до Парижу член боннського уряду — Кроне. Очевидно, він має вияснити, які нові основи політики творить де Ґоль для своєї країни. Бо це не може бути байдужим для Німеччини.

П. А.

● Президент Джансон 22-го січня відкрив Історичний і Технологічний Музей при Смитсонському Інституті, що коштував $ 36 мільйонів і при тому виголосив промову, в якій запрошував всіх, головним чином тих із-за залізної заслони, щоб прибули сюди та подивилися, як зростає ця велика, вільна й багата країна, та щоб пізнали, який обман панує за залізною куртиною, де завжди повторюються демагогічні гасла. Джансон промовляв до 2.400 гостей, між якими був і головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен, який є Канцлером Смитсонського Інституту.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ХТО АВТОР ПОЕЗІЇ „Я ПІВ ЗЕМЛІ ПРОЙШОВ"?

У цікавому і вельми цінному „Шевченківському Альманаху" (В-во „Свобода — 1964) надрукована поезія „Я пів землі пройшов". Під поезією є така примітка:

„Цей вірш був друкований у 1942-му році в часописі для українців - полонених „Нова Доба". На жаль, не довелося встановити, хто був його автором".

Повідомляю, що автором цієї поезії є Михайло Пронченко, який був розстріляний німцями у Кривому Розі в 1942 чи в 1943 році (точної дати не пам'ятаю). Зліквідовано його за націоналістичну діяльність.

Михайло Пронченко був довгі роки совєтським в'язнем в Уссурійському краї на Далекому Сході. Видав збірку поезій „Кобза".

І. Манило

Вайленд, Н. Дж.

**

Кілька днів тому я отримав „Шевченківський Альманах" УНСоюзу на 1964-ий рік. На стор. 78-ій є вірш: „Я пів землі пройшов . . ." Під віршем примітка: „На жаль, не довелося встановити, хто був його автором".

У мене під рукою місячний журнал „Дорога" з травня 1942-го року, що його у Львові редаґував д-р Василь Кархут, а за редакцію відповідав сл. п. проф. Северин Левицький. На третій сторінці 60-го числа цього журналу надруковано з малими змінами згаданий вірш „Я пів землі пройшов". Під віршем стоїть — Михайло Пронченко — 1940 рік, на вигнанні". І коротенька примітка: „Михайло Пронченко — сучасний український поет, що його не встигла зліквідувати большевицька Москва. Вернувшись із заслання, працює тепер в Кривому Розі, редаґуючи часопис „Дзвін".

Ці дані годяться з даними про Михайла Пронченка в „Обірваних Струнах" — Антологія Поезії — видання НТШ в Америці за редакцією п. Б. Кравцева.

Пропущена в передруку в „Шевченківському Альманаху" строфа з цього вірша звучить:

І води пив я
Буреї і Зеї,
З Амуру пив,
коли від спеки прів,
Не стрів же й раз,
не куштував ніде я
Води солодшої,
як в нашому Дніпрі.

Володимир Сусла

Бриджпорт, Конн.

Де Ґоль готов підтримати заходи щодо єдности Европи

Париж. — Франція рішена підтримати заходи західньонімецького канцлера Людвіґа Ерґарда щодо скріплення єдности Західньої Европи, — твердять французькі інформатори західніх обсерваторів в Парижі. Ерґард перебуватиме в цьому тижні в Римі на розмовах з італійськими державними мужами і Франція буцім-то хоче, щоб він відновив спроби затіснення політичної співпраці між шістьма членськими державами Европейської Економічної Спільноти. Після того ,як Франція заклала своє „вето" проти прийняття Британії до Европейської Економічної Спільноти, Бельгія заявилася проти дальших розмов про політичне скріплення того західньо - европейського економічного бльоку, поки не приступить до нього Британія. Тепер — твердить французький президент де Ґоль — ситуація змінилася ,бо самі англійці — ані Консервативна партія, ані Партія Праці — не хочуть відновлювати просьби щодо прийняття їх до Економічної Спільноти. Де Ґоль є проти „З'єднаних Держав Европи" та проти творення будь-якої надрядної европейської установи, зате він є за своєрідною конфедерацією шістьох континентальних західньо - европейських держав.

Д-р Лука Луців

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(У сторіччя з дня народження письменниці)

(XII)

Через ідеологічну кладку

Згадуваний вже редактор творів Кобилянської, Бабишкін, написав про буковинську письменницю окремий розділ в першому томі „Історії української літератури" (ст. 707-716), зараховуючи її до „письменників демократичного напрямку" і зазначуючи, що вона „за п'ятдесят п'ять років літературної діяльности пройшла складний творчий шлях". Сама аналіза творів письменниці не дозволяє нам добачувати надто „складного творчого шляху" О. Кобилянської, а вже зовсім не дозволяє припускати, щоб ідеологія творів давала право письменниці „зустрічати радянську владу як здійснення своїх найзаповітніших мрій про долю і щастя українського народу", як про це пише Бабишкін на 716 ст. „Історії".

Ми вже згадували вище, як Кобилянська вирішувала проблему землі в своїй повісті з тією ж назвою. Тут хочемо спинитися на її повісті з життя української інтеліґенції „Через кладку", бо в ній можна знайти і те, як авторка, чи радше її герої й героїні, проходять не тільки через ту кладку, що була над потічком, але також і те, як вони дискутують про ідеологічні проблеми, що стояли тоді перед українською інтеліґенцією.

Повість „Через кладку" є немов дальшим вияснениям того відношення, яке було між О. Маковеєм та письменницею, і про яке вже згадувалося при нарисі „Через кладку".

Кобилянська писала ще 7-го вересня 1901-го року О. Маковеєві, що „розпочала довгу повість, але не можу без нотаток писати. Буде се поважна праця, як „Земля", лише з інтеліґентного життя. Що я Вас у повість хочу умістити, я Вам вже писала".

„Кажуть — з життя руської інтеліґенції не можна повісті писати. О, можна, можна! Люди мають однакові почування, розходиться лише о розмір і о барву тих почувань. І о „долю"!, а „доля", пане Маковей, се щось дивне! І у Вас є чудна доля. Мені хочеться деякі консеквенції з Вашої „Долі" і характеру потягнути; розуміється, і з других. І я собі розложила плян на широкім полі".

Маковей не прислав Кобилянській жадних „нотаток" про себе, і вона скінчила свою повість аж в 1911 році.

„В повісті „Через кладку" порушена і відома вже нам проблема жіночої елансипації, але авторка розв'язує цю проблему по-своєму, а не згідно з марксистською програмою. Маня Обринська під еманципацією розуміє таке домагання, яке було б вистачаючим для провідниць жіночого руху:

„Я поважно стремлю до того, щоб здобути собі власними силами якесь становисько в суспільстві, і, віддаючи їй свої услуги, станути собі самій ціллю".

Очевидно, що комуністи ніколи не могли б погодитися з ідеологічною програмою, яку підтримує згадана Маня такими словами:

„Покищо в мене стільки охоти, енерґії, запалу, що мені хочеться поміряти, зужиткувати свої сили, розмахнути крильми, погордувати мужеською ласкою, котра завдає іноді жінкам стільки болю, упокорення, що чейже ніхто не схоче мені взяти за зле, що я хочу піти шляхом, як ішли та йдуть тисячі — за і переді мною".

Маня ясно зазначила, що вона „не любить тих гостро замаркованих" еманципанток і не вірить їм" та „не годиться в усім з ними", бо вона „хоче лиш науки й незалежного становища". Це бачить і О. Бабишкін, і йому не подобається в повісті „Через кладку" оте „питання про „самодосконалення" інтеліґенції, про яке багато говорить, як це побачимо пізніше, і Манин брат — Нестор Обринський.

Нестор каже, що він не є „типом", тільки „одиницею з цілою самітністю й дивацтвом". Нестора не могли б долюблювати взагалі прихельники партійних організацій, а не тільки комуністи чи соціялісти за такі його слова:

„Політика — сотворила неможливі партії. Я не знаю, може я одстав у своїх поглядах поза моїми товаришами, бодай чую, що яміж ними сам. Але мимоволі мушу згадувати слова одного письменника, котрий казав, що хотячи щось зробити, треба станути понад партії, що ми виховуємось політично чи не найбільше, і через те вмовляються партії у все, де їх цілком немає, й багато нашого безголов'я й горя треба приписувати спустошенню через політику. Тому я кажу, що хочу передусім доглядати свою власну культуру, культуру одиниці".

Не може подобатися О. Бабишкінові і те, що наречений Мані був „не українець, а німець", і це було причиною, що вона не вийшла за нього заміж, бо, як каже її брат Нестор, — „тяжко видатися за чоловіка на ціле життя, котрий не має з нами поза границями особистих потреб нічого спільного".

Так само „націоналістично" думає про одружіння з неукраїнкою й інший головний герой твору Богдан Оолесь, який не міг із „вірменочкою" говорити про свій народ і який вкінці стверджує, що „він не має з нею нічого спільного; вона не належить навіть до його народу".

Нестор — патріот, він, без публічного розголосу, допомагає українським селянам, і коли він „вийде на шлях свободи, тоді, крім урядової праці, хоче віддатись або виключно праці для нашої суспільности, або дорогій йому музиці". І Богдан Олесь називає Нестора й Маню „героями в своїм роді, які з своїм вічним ідеалізмом у душі й усміхом віри на устах не хочуть бачити ні відчувати сили матеріялізму часу".

Нестор виголошує єресь, яку тепер промовчують Бабишкіни та Комишанченки, бо інакше не могли б адоптувати вони авторку повісти „Через кладку" до прихильників совєтського режиму в Україні.

„У нас кричать все і всюди „працювати для народу". А виходить, що ті „випрацьовані здобутки є не для цілої нації, а виключно для „мужицтва". А питаю, чи нам же спинатись у наших змаганнях понад здобутки для мужицтва. Не відриватись (в тоншім змислі) від нього, становлячи з себе, себто інтеліґентів, другу окрему верству, котра вимагає й для себе праці, науки, штуки й інших здобутків культури. Хоч небагато, а ми для того свого народу, мужика, бодай як не вже щось зробили, то робимо. А для інтеліґенції? Для нашої інтеліґенції ми ще нічого не зробили. Я мрію про те, щоб у нас було якнайбільше глибокої поважної інтеліґенції. Інтеліґенції національно-культурної, а по правді того всього ми ще й досі поза мужиком не бачимо майже нічого більше".

Очевидно, що такі літературознавці, як С. Єфремов або й М. Грушевський, що писав рецензію на „Царівну" Кобилянської, не захоплювалися її творчістю, зокрема героєм її повісти Нестором, який „замало брав участь у громадському житті". Але Нестор не був „ще готовим" до громадської праці і юрбою чи мужицтвом він не погорджував. Нестор заявляє своїм молодим колеґам: „Будьте певні, що як я колись піднімусь зі свого місця й відчиню уста, з котрих тепер глузуєте (він відмовлявся промовляти на зборах) — я своїй народності сорому не зроблю. Так, я буду говорити. Але тепер — ні. Мені треба вперед ще дещо перейти, дещо перерости, перебути і аж відтак станути до бесіди й акції в смислі своєї особистости".

ЗВІТ ІЗ ДІЯЛЬНОСТИ КУК, ВАНЬКУВЕРУ Й БРИТІЙСЬКОЇ КОЛУМБІЇ

Річні Збори делеґатів складових організацій КУК обрали на біжучу каденцію Управу Відділу в такому складі: голова Відділу п-ні О. Крипс, містоголова п. А. Данилів, секретар п. І. Харина, скарбник п. М. Кирницький, члени Управи п. Татарнюк. До Контрольної Комісії Відділу обрано: пані Н. Лисківську й панів: В. Дзюбенка й В. Слиняка.

На марґінесі: вибір пані О. Крипс на голову Відділу — подія без прецеденсу в історії КУК. Пані О. Крипс, — це перша жінка на позиції голови Відділу на просторі Домінії.

Новообрана голова, дякуючи делеґатам за довір'я і почесть, підкреслила, що координуючи працю Управи, а тим самим й цілого Відділу, старатиметься бути об'єктивною у підході до проблем майбутньої праці й, що такої самої об'єктивности й толерантности в підході до справ сподіється від новообраної Управи й усіх делеґатів. Голова закликала всіх делеґатів брати активну участь у дискусії над поточними проблемами нашого середовища, бо лиш таким робом зможемо зрушитися із інертности й простувати вперед до більш досконалої праці на добро й славу нашої спільноти тут і там, в Україні.

На пропозицію голови рішено починати всі засідання Відділу молитвою, що її проводитимуть отці наших, обидвох віровизнань.

Контакт КУК із загально-канадійськими орґанізаціями: Комюніти Артс, Юнайтед Нейшен Асс. Ситизеншіп Консіл. Управа Відділу складає подяку організаціям, що партиципували в відзначенні Дня Громадянства в приміщенні міськ. ради. (30. 6. 1963).

23. 6. 1963 молодь із Юн. СУМ, СУММК, Укр. Кат. Юнацтво гідно зарепрезентувала наші танці й пісні в програмі тзв. „Інтернац. Дня", що його, рік - річно, влаштовує Університет БК. В українській точці програми танковий ансамбль під керівництвом пані О. Крипс відтанцював танки: Запорожець, Квіти України, Чумаки, Дівочий Козачок, Катерина, Женці, Коломийка. Танковий ансамбль танцював під звуки оркестри пані С. Шевчук. В репертуар увійшли теж два вокальні дуети пань Ю. Стасюк і О. Крипс: Лети тужлива пісне . . . й Гей га . . . Співвам акомпаніювала на піяніні С. Шевчук.

По мистецькій програмі зустрілись за чайком учасники Міжнародного Дня, репрезентанти різнонаціональної мозаїки нашого канадійського оточення.

Інформаційний Обіжник — двомовний інформатор Відділу. Наклад 1,500 примірників. Неперіодична публікація обзнайомлює нашу громаду з проробленою і наміченою працею Відділу, делеґатами й укр. громадянством. (циклостиль). Пожертви на публікаційний Фонд Обіжника приймається з щирим спасибі.

30-ліття голодового геноциду. За старанням Управи відправилися по церквах наших обидвох віровизнань, у неділю 7. 7. 1963, заупокійні Богослужіння у намірені мільйонових жертв голодової смерти 1932—33 років на підсовєтській Україні. Англомовна преса (Сан, Провінс, Колюмбієн) помістила, заходом Управи, дописи про 30-ліття голоду на Україні й поминки його в БК. Телевізійні станції присвятили ширшу увагу роковинам в своїх програмах („Нюс оф дей"). Півгодинна радіопрограма присвячена трагічним роковинам, із інтервю очевидців голоду, заокруглила поминки сумних роковин.

Принц Руперт. Старанням Управи Відділу завершено організаційного оформлення українців тої місцевости. Новоорганізована укр. громада Принц Руперту перша з нашої Провінції стала одним із спонзорів Культурного Центру КУК в Вінніпезі. Під час святкувань Дня Домінії новозорганізована громада того міста взяла участь у дефіляді площадок („флотс") із площадкою КУК.

Архіви. За старанням Управи, укр. організації можуть переховувати свої архіви в місцевій бібліотеці.

Книжки до шпитальної бібліотеки (Ванькувер Дженерал Госпітал). Управа Відділу звернулась з проханням до широкого громадянства жертвувати прочитані укр. книжки й журнали до шпитальної бібліотеки. На її полицях укр. книжок майже немає.

Петиція в справі привернення українській діяспорі кол. посілостей бл. п. о. Гончаренка. Управа Відділу виготовила й розіслала громаді петиції до Каліфорнії, у справі викупу урядом кол. земельних посілостей бл. п. о. Гончаренка, коло місцевости Гейвуд (Каліфорнія) і створення на них укр. історичного заповідника. Кампанія КУК зустрічається із прогнозою добрих успіхів. Прохаємо всіх, що ще не звернулись листовно в тій справі до уряду Каліфорнії, зробити це негайно. Публічна опінія — потужна зброя і мусимо її всегранно використати. Прохаємо теж звертатися за підписами петиції до наших співгромадян - неукраїнців, слати на адресу:

Mr. Richard F. McCarthy, Chairman of Historical Landmarks, State of California, 404 Financial Center Bldg., Oakland, California, U.S.A.

Національна вкладка. Управа Відділу апелює до складових організацій і до широкого загалу вплачувати совісно національну вкладку.

Кампанія за віддовження дому КУК. Управа Відділу прапаґує розпродаж долярових цеголок (випуск Централі КУК) і пошукує більше число добровольців - кольпортерів, що розпродажею, вищезгаданих цеголок, спричинилися б до скорішого сплачення задовження Централі, що виникло з купном дому в Вінніпезі.

Нові складові організації Відділу. З приємністю подаємо до загального відома, що укр. студентське Т-во „Альфа й Омеґа" при Ю-Бі-Сі стало повноправним членом нашого Відділу КУК.

Всі національно - свідомі наші мужеські, жіночі організації співдіють у рямцях КУК.

Між другими, наглячими справами обговорено, й пороблено відповідні заходи в тім напрямку, проблему Енциклопедії Українознавства укр. мовою та Фундації ім. Тараса Шевченка. Управа Відділу вірить, що складові організації доложать усіх зусиль, щоб вони завершились, якнайскорше позитивно.

А. Б

Черговий успіх „Театру у П'ятницю"

Філядельфія. — Четверта з черги вистава комедії Альдо до Бенедетті „Багрянi рожі", що її вивів у п'ятницю 24-го січня ц. р. філядельфійський „Театр у п'ятницю" під керівництвом В. Шашаровського, зустрілася знову з захопленим прийняттям місцевого й навколишнього громадянства, яке виповнило вщерть велику залю Української громади при 23 і Бравн стріт у Філядельфії. Постава комедії, що її переклав з італійської мови Ігор Чайковський, і що її режисером є відомий український театральний артист Богдан Паздрій, дуже добра гра артистів — крім Богдана Паздрія ще Лізи Чепіль, Ярослава Пінота-Рудакевича і Оксани Рудакевич, як і декорації Олександра Граната викликали загальне признання слухачів і глядачів і рясні оплески і під час гри і після закінчення кожної дії. На загальне бажання театральної публіки вистава п'єси „Багряні рожі" буде повторена ще в п'ятницю 31-го січня ц. р., уже п'ятий раз із черги. Найближчою прем'єрою „Театру у п'ятницю" буде історична п'єса Григора Лужницького „Ой Морозе Морозеньку" в постановці Володимира Шашаровського.

„Вечір на Андрея" в Балтіморі, Мд.

Серед багатства патріотичних імпрез, які часто влаштовують різні наші організації, в менших осередках українського скупчення, а в тому і в Балтіморі, відчувається брак вечорів легкого жанру, які б внесли в будні нашого щоденного життя веселу атмосферу.

До такого роду імпрез, які не часто відбуваються в нашому місті, треба зарахувати надавичайно успішний „Вечір на Андрея", який влаштував місцевий Відділ Союзу Українок Америки, при співучасті наших загально відомих професійних артистів з Філядельфії і студенток з Балтімору.

„Вечір на Андрея" відбувся 15-го грудня в заповненій залі ІВКА і його відкрила коротким словом голова СУА п-ні Лідія Лемішка.

Багату програму, яка тривала понад дві години, заповнили філядельфійські артисти Оксана Рудакевич, Лідія Шашаровська і Ярослав Пінот - Рудакевич при акомпаніяменті пані Надії Недільської - Слободян.

Перший виступ артистів з тріом „Ніч чарівна" на мелодію „Гуцулки Ксені" викликав бурю оплесків присутніх. Цим балтіморські українці дали вияв своїх почувань тій невеликій групі осіб, які серед таких несприятливих обставин, часом відрікаючись свого особистого, продовжують і плекають світлі традиції українського театру ще з Рідних Земель.

Не менше захоплення викликали сатира - шарж Пінова Рудакевича „Фрі кантрі", тріо „Наша пані цісарева", „Вісті з Балтімору", „Ворожба в Україні на Андріївський Вечір" та зокрема гуцульські щедрівки, які були переплетені актуальними балтіморськими новинками і дотепними коментарями про місцеві „події". Багато оплесків одержала за свої сольоспіви і мелодеклямації Ліза Шашаровська - Чепіль.

Багато точок викликали в неодного з присутніх не лише щирий сміх, але також згадку про рідний край про наші андріївські звичаї, наші колядки і пісні. Не в одного з присутніх деякі моменти витиснули і сльозу нашого сантименту до рідного і минулого.

Багато сміху на залі викликали „Вісті з Балтімору" і сатира - спів „Наша пані цісарева", в яких не один і неодна з балтіморців побачили себе в дещо іншому світлі, як звичайно.

В програмі Вечора був цікавий реферат молодої студентки Слави Зелинської про Андріївські звичаї в Україні. В рефераті було в цікавій формі представлено звичаї, які питоменні святоандріївським вечорам на рідних землях і які призабуваються у старшого покоління на чужині і невідомі молодшому.

Дуже гарно зарепрезентували себе на цьому Вечері і наші студентки. Веселий скеч „Андріївський монолог" пера п-ні Оксани Рудакевич виконали Ірка Хархаліс, Леся Пісецька і Ірка Притула, які виказали неабиякий талант у такому жанрі виступу.

Квартет студенток у складі Оленки Лучишин, Оксани Мацюрак, Марійки Сідляк і Лесі Пісецької з повним чуттям виконали пісні „Іванку, Іванку" і „Гаєм зелененьким".

Вечір закрила п-ні Лідія Лемішка, дякуючи гостям з Філядельфії, нашим студенткам і всім присутнім.

З нагоди цієї імпрези членки Союзу Українок гостили присутніх перекускою і чаєм. Вечір пройшов успішно і залишив приємний спомин і побажання, щоб балтіморські імпрези завжди проходили в такій приємній атмосфері.

Наталія Зінкевич

Сателіт бальон „Еко 2" з успіхом кружляє довкола Землі

Ванденберґова летунська база, Каліфорнія. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація 25-го січня випустила 135-стоповий в діяметрі бальон - сателіт, „Еко 2", який із успіхом кружляє довкола Землі, облітаючи її впродовж 109 мінут в напрямку з Північного бігуна на Південний. Цей бальон був спакований в окремій пачці, і його випустили вгору за допомогою комбінації ракет Тор-Аджіна. Після 52-мінутового лету вгору і в орбіті за допомогою окремих приладів відокремлено бальон від ракети підсилювача і півтора мінути після того відкрилася каністра з бальоном та почалася автоматично надувати. Про це все телевізійні апарати повідомляли научні стації та обсерваторію при університеті ім. Гарького 250 миль на схід від Москви. СССР буде співпрацювати у випробовуванні радіових передач. 12-го серпня 1960-го року ЗДА випустили були сателіт „Еко 1", який вже більше як три і півроку кружляє довкола Землі на висоті 1 000 миль. Сателіт - бальон „Еко 2" має найдальшу віддаль від Землі на 816 миль, а найменшу — на 642. Наповнений газом бальон важить 535 фунтів (1.3 мільйона кубічних стіп газу), а всі інші додатки (каністра і т. п.) важать ще дальших 235 фунтів.

Сенатор Бирд не перешкоджуватиме зменшенню податків

Вашингтон. — Сенатор демократ із Віджінії Гаррі Ф. Бирд, який є головою Сенатської Фінансової Комісії, повідомив, що він просив сенатора Расселла В. Лонґа, щоб в повному Сенаті керував дебатою в справі зменшення податків, бо він сам не хоче перешкоджати ухваленню цього проєкту, хоч не є переконаний, що зменшення податків є доцільне й потрібне тоді, коли уряд пропонує дефіцитовий бюджет на фінансовий рік 1965-ий. Сенатор Бирд причинився до того, що Сенатська Фінансова Комісія більшістю 12-ох до 5-ох голосів ухвалила урядовий проєкт зменшити прибуткові податки на $ 11.5 більйона.

Успіхи нашої молоді

Ляйтенант Євген Грицков'ян

Евген Грицков'ян, син Івана і Марії, член 304 Відділу УНСоюзу в Боффало, Н.Й., закінчив студії в Пенсилвенійському університеті в ділянці фізики і хемії і того ж самого дня відбулася церемонія прийняття його як другого ляйтенанта да Американської армії, де він відбув всі військові вправи в програмі ROTC.

Тому, що студент був відзначаючим, університет признав йому стипендію на ступінь маґістра і внаслідок того військова команда дала йому звільнення, щоб міг докінчити трирічний термін студій та здобути ступінь маґістра. Він це осягнув, і тепер є в рядах Американської Армії в ранзі першого ляйтенанта.

Відділ 304 УНСоюзу і всі боффалівці складають йому щирі ґратуляції і бажають всього якнайкращого в його житті на славу Америки й України.

„Снігуронька" в Дітройті

Школа релігії й українознавства ім. Лесі Українки в Дітройті при православній катедрі св. Покрови влаштувала 12-го січня Вечір для дітей, що з батьками й матерями вщерть заповнили залю Укр.-Амер. Осередку. Виставлено музичну різдвяну казку в трьох діях „Снігуронька" а після неї відбувся концерт Ансамблю бандуристів.

Після „привітання" віршом, що його добре виголосив учень, Віктор Омельченко, піднеслась занавіса, показуючи ліс взимі. Серед метелиці ішов танок „сніжинок". Були це біленько, як сніг, зодягнуті маленькі діти, що танцюючи співали пісні і говорили віршики, під проводом старшої „сніжинки", Валі Олійник. Були там між ними „Зайчик" (Володя Метулинський), була „Зима", „Метелиця" і „Завірюха" (Віта Гаховська, Мар'яна Лісківська і Наталка Цюра), був Дід-Мороз (Олекса Мокієнко) і під кінець з'явилося ще десяток дітей.

Акцію другої дії виконали лісові звірята, уподіблені відповідною ґардеробою. Були там „Вивірка" (Юрко Метулинський), „Лисичка" (Ліля Ґаховська), „Вовк" (Євген Метулинський), п'ять „Зайчиків" (Володя Метулинський, Олександер Лизогуб, Марко Лісківський, Володя Лизогуб та Володя Бірко) та „Ведмедик" (Юліян Китастий). А в їх центрі була „Снігова баба" (Оля Халява).

Закінчилась різдвяна казка третьою дією виступом довкола святкової ялинки зі складом всіх юних артистів з перших двох дій та й ще трьох колядників. Індивідуальну і збірну деклямацію виголосили: Оля Колосюк — „Зайчикова казка", Леся Мурга — „На Свят-Вечір", Оксана Цюра — „Різдвяний привіт", і далі: Люся Зубачівна, Дана Костюк, Маруся і Ніна Гримашевич — „Ялинка" і діти з Дитячого Садка — Ліда Клочко, Люба Романчук і Наталя Марущак — „На все добре".

Різдвяну казку склала і музично оформила Любов Самарська. Вона теж увесь час виконувала супровід фортепіяновий, разом з двома бандуристами, Іваном і Петром Китастим. Підготова діточок була старанна завдяки авторці і двом учителькам школи Л. Кулаківській і П. Халяві. Діти виступали сміливо бадьоро і знали добре свої ролі.

Після того виступив Ансамбль Бандуристів Укр. Православної Ліги Молоді, яких вчителями є відомі бандуристи: інж. П. Китастий та Є. Цюра. Ансамбль, що на нього складаються бандуристки і бандуристи, співачки і співаки, представляються кількістю солідно — їх 28. Теж грою і голосово заавансовані. Вони дали досить багату програму з духовних і світських пісень.

Всім на залі присутнім дітям роздано дарунки і тим викликали між ними багато радости. Пані з Батьківського Комітету влаштували буфет, яким користувались приявні.

В. Н.

● В Еспанії зійдеться в березні цього року 160-членна Рада керівної і єдиної в Еспанії леґальної політичної партії Фалянга. Здогадуються, що на тому зібранні голова еспанської держави Франсіско Франко проголосить створення неіснуючого там тепер становища прем'єра і що призначить на нього генерала Мунноза Ґрандеса, щоб за собою залишити тільки зверхні й репрезентаційні функції. Така зміна в дечому демократизувала б теперішній диктаторський режим в Еспанії.

Українська хроніка

● В Шикаго в залях Т-ва „Самопоміч" (2357 В. Шикаго Евню) видатний український мистець проф. Лев Грицай, який від року тут замешкав, улаштував другу з черги індивідуальну виставку образів. На першій його виставці, знавці і любителі мистецтва „ахнули" з дива, подивляючи й розкуповуючи майже всі з виставлених тоді тридцяти картин в олії.

Критики мистецтва, головно в Аргентині, де мистець провів понад десять років, в оцінці творчости Грицая називають її „триюмфом клясичного мистецтва".

Цьогорічна виставка тривала два дні, 25 і 26 січня 1964.

КАМБОДЖА Й ЗДА ЗАМИРИЛИСЬ

Маніля. — Голова Камбоджі князь Нородом Шіганук і філіппінський президент Діосдальо Масапагаль проголосили спільно, що Камбоджа і ЗДА прийняли компромісову формулу, складену за посередництвом філіппінської дипломатії і що між ЗДА й Камбоджею будуть привернені „нормальні приязні взаємини". Яка це докладно формула і коли будуть відновлені зірвані Камбоджею „нормальні приязні" взаємини між ЗДА й Камбоджею — поки-що не сказано. В цій справі найбільшу ролю відіграв філіппінський амбасадор в Південному В'єтнамі, який виявив успішну ініціятиву, як посередник.

УВАН у Канаді пам'яті В. Барвінського

Вшановуючи пам'ять померлого в червні 1963 р. українського композитора й музиколога д-ра Василя Барвінського, Українська Вільна Академія Наук УВАН у Канаді відбула сесію, присвячену його життю й творчості. Сесія відбулася 15-го грудня в приміщенні УНДому. Головну доповідь про д-ра Барвінського виголосила проф. Володимира Кисілевська, бувша учениця, а опісля співробітниця покійного у Львові. Пані Кисілевська живо змалювала постать свого вчителя, його заслуги як музиколога, композитора й педагога та невідрадні умовини, серед яких йому приходилося працювати, зокрема під большевицькою займанщиною (арешт і заслання після 2-ої світ. війни). Прелеґентка змалювала життя музичного Львова перед і в часі війни й віддану працю д-ра Барвінського над піднесенням української музичної культури. Після доповіді відбулася дискусія, в якій приймали участь д-р М. Марунчак, інж. М. Топольницький, інж. А. Качор, мгр В. Мигаль, мгр. М. Мельник, д-р Т. Михайлівський і ін. Сесією, що була останньою в 1963 році, й дискусією проводив проф. Яр. Рудницький. З нагоди сесії відбулася виставка друкованих праць д-ра В. Барвінського з деякими рідкісними виданнями, наприклад із 1918-го року. В цілому імпреза УВАН стояла на високому рівні й загально висловлено побажання, щоб надрукувати доповідь пані Кисилевської й цим дати змогу широкій громаді познайомитися з постаттю заслуженого українського культурного діяча. (Б. БбБ-о)

ГРУПА УВАН В ДІТРОЙТІ
Діяльність в 1963 р.

29 березня 1963 р.: **Третя Шевченківська Конференція,** старанням Групи УВАН і Осередку Праці НТШ в Дітройті. Заля Т-ва „Самопоміч", год. 7.00 веч. Відкриття і вступне слово: інж. Ярослав Зубаль від Групи; доповіді: ред. Михайло Бажанський — „Данина українських поетів Шевченкові; проф. Павло Маляр — „Проблема релігійного світогляду у Шевченка". — Доповідачі відповідали на ставлені питання, відбулась цікава і на належному рівені дискусія. — Задкриття Конференції і кінцеве слово — д-р Антін Шутка від О. П. НТШ. — Присутніх 30 осіб.

7 квітня 1963 р.: **Конференція для вшанування с. п. проф. Бориса Іваницького в 10-річчя смерти.** (Заля Т-ва „Самопоміч"). Відкриття і вступне слово — д-р Євген Перейма; доповідь: інж. Ярослав Зубаль — „Наукова спадщина проф. Бориса Іваницького"; спогади: д-р Є. Перейма, інж. В. Петріна, інж. Р. Балтаробич, проф. Н. Нікішин відчитав Я. Зубаль. Виставка — часописів і журналів із згадками і статтями про проф. Б. Іванишького. — Кінцеве слово — д-р Є. Перейма. Присутнік 25 осіб.

21 квітня 1963 р.: **Поминки по с. п. проф. Б. Іваницькому** на цвинтарі Еверґрін. Метр. прот. о. Олекс. Виковець — Панахитда і проповідь про життя і діяльність Покійного. Інж. Я. Зубаль — зложення символічної китиці віття лісових дерев, які доставив з Діброви інж. Я. Варивода від укр. лісників Дітройту і від „ОБУЛІД-у". Чисденна участь громадян.

26 травня: **Сходини Управи Групи:** Прим. Укр.-Амер. Осередок, -вул. Карпентер, присутні д-р М. Овчинник — голова, інж. Я. Зубаль — секр., інж. М. Миколаєнко — скарбник. Обговорення прийняття нових членів, видавництва, спр. 4-ої Шевч. Конференції.

14 грудня 1963 р.: **Четверта Шевченківська Конференція:** (Гр. УВАН і О. П. НТШ). Заля: Т-ва „Самопоміч", година 6.00 веч. — Відкриття і вступне слово — інж. Я. Зубаль; доповіді: арт. мал. Михайло Дмитренко — „Шевченко як маляр", проф. Павло Маляр — „Біля джерел Шевченкової естетики". — Заміти і дискусія. На вступі вшановано пам'ять пок. през. Дж. Ф. Кенеді. Кінцеве слово — інж. Я. Зубаль. Присутніх 15 осіб.

Плян праці у весн. сезоні 1964 р.

Доповіді: д-р А. Шутка — „Початки життя у всесвіті", інж. Я. Зубаль — „З циклу природи -України" — „Мисливські птахи", проф. П. Маляр — „Період антів у нашій історії", 5-та Шевч. Конфер.

Я. З.

Трагічна смерть Марії Сеньків у Веленді, Онт.

Марія Сеньків

Жертвою автомобільного руху впала 20-го жовтня 1963 р., бл. п. Марія Сеньків. Авто спричинило катастрофу, вбиваючи на місці бл. п. Марію, а її чоловік Василь і внучка Натася опинилися потовчені у шпиталі.

Покійна Марія Сеньків народилася 1906 році в селі Товсте, повіт Заліщики, де 1924 р. одружилася з Василем Сеньковим. 1935 р. Сенькові прибули до Канади, перебуваючи короткий час у Саскачевані, звідки по 6 місяцях переселилися до Онтеріо. Шість років перебували у Конистон, Онт., а 1941 р. перенеслися до Велленду, Онт., де якийсь час провадили харчову крамницю.

Покійна Марія Сеньків, разом зі своїм чоловіком, були примірними членами української спільноти. Практикуючі католики, були членами Українського Національного Об'єднання. Вони гарно виховали своїх дітей, з яких донька Анна Яцків, разом з мужем провадять готель Емпайр у Статфорд, Онт., а син Мирослав є учителем Гайскул у Бурлінґтон, Онт.

24-го жовтня, при великому здвизі народу, відбулися похоронні Богослужби в місцевій українській католицькій церкві св. Михаїла, що їх відправили Всч. о. П. Джулинський, парох Бурлінґтону, о. Є. Бобовник, парох Ніяґара Фолс і о. М. Бутринський, місцевий парох. Зворушливу проповідь про ролю примірної матері - опікунки, що свою любов до дітей продовжує і у другому житті, виголосив о. парох М. Бутринський.

Похоронено Покійну на місцевому кладовищі св. Хреста.

По похоронах рідня запросила гостей на поминки до Парохіяльної залі, де на заклик о. пароха переведено збірку на українську пресу.

Покійна Марія Сеньків залишила у глибокому смутку мужа Василя, дочку Анну Яцків з мужем, сина Мирослава з жінкою, 4 внуків — Гльорію, Ренді, Натасю і Таню і сестри в Україні. **М. Б.**

ТУСМ в поклоні Лесі Українки

Відзначуючи роковини смерти великої української поетеси Лесі Українки, Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського улаштувало Академічний Вечір присвячений її творчості по своїх Осередках у Філядельфії 17 листопада 1963, в Неварку 21 грудня 1963, та в Сиракюзах 22 грудня1963.

Програма вечора складалася із творів Лесі Українки й була виконана самими членами Товариства ТУСМ під вмілою режисурою пані Ніни Лужницької. Музичне опрацьовання пані Ірини Чума.

Участь брали із Нюарку: Квітка Сепаншик,, із Сиракюз: проф. д-р Микола Ю. Богатюк,Ірина Будзяк, Надя Гусак, Люба Коронишина, Анна Понівчак, та дівочий ансамбль. Із Філядельфії, що із своїми точками виступили по інших місцевостях: Роман Цшак, Леся Чорнобрива, Леся Кругла, Зенон Вонторський, Христина Кульчицька, (у Сиракюз доповідь відчитав Андрій Масюк), Мирося Мазурок, Андрій Масюк, Оксана Ванчицька, Ніна Чума, Люба Капій, Марта Мамчин, Наталка Ковальчук, Гала Сибата, Нуся Євсевська, Зена Сокор, Люба Кованишин.

Треба тут відмітити велику охоту молоді брати участь в такій імпрезі, котра принесла їм особисте знання та зрозуміння глибоких думок Лесі Україии, котрі під сучасну пору є дуже актуальні, та жертвенність часу тих, котрі дали змогу відбути цей вечір. Цей вечір був на високому рівні. Прикро було, що увесь ансамбль не прибув до Сиракюз через погану погоду.

М. І.

Комісія Фонду І. П. Багряного у Канаді

ЗАКЛИК

Невблаганна смерть забрала від нас одного з найкращих синів нашої Батьківщини, світлої пам'яті **Івана Павловича Багряного,** який до останньої хвилини свого зруйнованого в московських концентраках здоров'я працював на користь свого поневоленого народу, як поет, письменник і громадсько-політичний діяч.

Вельмишановний Приятелю!

Звертаємося до Вашого щирого серця з проханням відгукнутися з можливою для Вас матеріяльною допомогою у створенні фонду для увіковічнення світлої пам'яті **Івана Павловича Багряного.**

Будьмо щирими жертводавцями!

В ім'я світлих ідей і договказів, залишених нам великим Борцем і Поетом, створімо фонд **І. П. Багряного,** метою якого була б побудова пам'ятника, видання літературно-публіцистичної спорщини Покійного та евентуальна допомога його родині.

Ваші пожертви радимо висилати грошовими переказами, або чеками, які належиться виповняти:

Bahriany Fund Committee of Canada, SO-USE (Toronto) Credit Union, Account No. 3492

та висилати на адресу:

Bahriany Fund Committee of Canada, P. O. Box 37, Toronto 4, Ontario, Canada.

Комісія Фонду І. П. Багряного у Канаді.

„Новий Шлях" проголосив Другий Конґрес Краси

Заохочений успішним вислідом минулорічного Конкурсу Краси, що привернув до себе увагу широких кол української молоді Канади і Америки, тижневик „Новий Шлях" у Канаді заплянував зробити свій Конкурс Краси щорічною імпрезою. Редакція „Нового Шляху" проголосила на 1964 рік новий Конкурс Краси, до участи в якому запрошує українські національні організації Канади і Америки. За правильником конкурсу кандидатками на конкурс можуть бути дівчата - українки понад 16 років життя, що їх виберуть на своїх карнавалових забавах або навіть на звичайних сходинах місцеві молодіжні, студентські культурно - освітні, прафесійні або інші організації, беручи до уваги не тільки їх красу, але також свідомість української національної приналежности, талановитість, активність у молодіжних організаціях.

Конкурс Краси „Нового Шляху" поставлений на громадських, а не індивідуальних заложеннях: зголошувати кандидадок на конкурс можуть тільки громадські організації або комітети, які підтримують свою кандидатку. Таким чином конкурсом зацікавлюються ширші кола громадянства а особливо молоді, які пізніше беруть участь в елімінаційному голосуванні на найкращу кандидатку. Фотографії кандидаток і висліди голосування на „Кралю Нового Шляху" і її двох княжен будуть поміщувані на сторінках тижневика. Вибрані кандидатки отримують цінні премії.

На закінчення Конкурсу має відбутися в Торонті величавий „Баль Українських Краль", в якому візьмуть участь всі кандидатки на конкурс і на якому окреме жюрі вибере „Українську Кралю 1964" і дві „Княжни Краси 1964". „Українською Кралею" на 1963 рік була обрана на попередньому Конкурсі панна Галина Горбаль, а „Княжнами Краси" панни Тамара Сахрин і Христя Мазуркевич.

Президент закликає Конґрес приспішити схвалення законів про податки і громадянські права

Вашинґтон. — Президент Джансон на пресовій конференції, заімпровізованій в Білому Домі 25-го січня, хвалив Конґрес за виконану працю і одночасно закликав його приспішити ухвалення законопроєктів про зменшення прибуткових податків і громадянських прав до Дня Лінкольна, це значить до 11-го лютого ц. р. Президент сказав, що Сенат повинен до 11го лютого ухвалити законопроєкт про зменшення податків, бо Палата Репрезентантів прийняла його в минулому році, а Палата до цього самого дня повинна прийняти законопроєкт про охорону громадянських прав, бо коли б тепер жив Лінкольн, то він гаряче підтримував би той проєкт. Згадка про Лінкольна мала б бути заохотою для республіканців підтримати закон про громадянські права, проти якого виступають південні члени Конґресу. Одночасно провід. республіканської меншости в Сенаті сен. Еверет МекКінлі Дірксен заявив, що республіканці підтримають податковий законопроєкт, коли він ввійде до повного Сенату, десь коло 3. лютого. Законопроєкт про громадянські права є тепер в Палатній Комісії Способів і Засобів і в четвер 30-го січня має бути пересланий до повної Палати Реперезентантів. Провідники Палати хотіли б його ухвалити до Дня Лінкольна. Кілька днів по Дні Лінкольна не буде праці в Конґресі, бо республіканці виїдуть в терен, де будуть відзначувати Лінкольнові роковини.

● **63 держави обіцяли Об'єднаним Націям** 91 мільйон долярів готівкою чи рівновартними пожертвами в користь Світової Харчової Програми. Між жертводавцями є також багато недорозвинених країн. Ця Програма передбачує оплачування праці над виконанням різних проєктів не грішми, а харчами. Вплинуло 127 прохань на користання з з такої Програми.

● У Лібії, багатій на нафту північно-африканській арабській країні, тисячі пан-арабсько настроєних студентів демонстрували напереломі минулого і цього тижня проти 75-літнього короля Ідріса І, який є ворожий модерним реформам і всім формам „соціялізму". У сутичках з поліцією згинули 2 студенти і багато їх було ранених.

Посмертні згадки

КОВАЛЬ МИХАЙЛО, член Б-ва св. Ів. Хрестителя 292 Відділ УНСоюзу в Дітройті, Миш., помер 10-го січня січня 1964 р. на 70-му році життя. Покійний родився в с. Роничі, пов. Дрогобич, Україна. Був активний в Дітройтській громаді. Покійний полишив в глибокому смутку дружину Марію, 3 синів: Івана, Михайла і Григорія. Похорон відбувся 13 січня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Ів. Хрестителя, при участі Рідні, Членів Б-ва та Приятелів. Тлінні останки Покійного спочивають на цвинтарі Holy Sepulchre.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Федик, секр.

ЙОСИП СОЛОТКЕВИЧ, довголітній член Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. УНСоюзу в Гемтремк, Миш., помер 13-го січня 1964 р., проживши 78 років. Покійний походив з с. Чайковичі, пов. Рудки, Україна. Полишив у глибокому смутку дружину Анну, дві замужні сестри: Марію і Марту на Рідних землях. Похорон відбувся 15 січня ц. р. з похоронного заведення до української кат. церкви Непорочного Зачаття ПДМ, при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу на цвинтар Mt. Olivet.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Крушельницький, секр.

ТАРЗАН, ч. 5178. Боббі стає ловцем!

Передчуття спричинило те, що мавполюд пробудився і ствердив, що Боббі немає!

Але незабаром гордий малий ловець з'явився і показав свою вмілість!

— Ґратулюю! — крикнув Тарзан. — Ти вже маєш кваліфікації на те, щоб жити й мандрувати по джунґлях... завтра ми зможемо вирушити до Леопольдвіллу!